

Instytut Uprawy
Nawożenia i Gleboznawstwa
Państwowy Instytut Badawczy

Agnieszka Rutkowska, Piotr Ochal

**ZASADY WPROWADZANIA DO OBROTU
ŚRODKÓW WAPNUJĄCYCH
PRZEWODNIK DLA PRODUCENTÓW**

Puławy 2025

INSTYTUT UPRAWY NAWOŻENIA I GLEBOZNAWSTWA
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY
ul. Czartoryskich 8, 24-100 Puławy
tel. (81) 4786 700
e-mail: iung@iung.pulawy.pl; www.iung.pl
Dyrektor: *prof. dr hab. Mariusz Matyka*

**Opracowano w ramach zadania 1.2. „Doskonalenie internetowej bazy danych
o produktach nawozowych” z dotacji budżetowej przeznaczonej na realizację zadań
Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2025 r.**

Zdjęcie na okładce: *wygenerowane przez Canva AI*
Opracowanie techniczne: *mgr Katarzyna Mikulska*

ISBN 978-83-7562-445-8

WSTĘP

Zasady wprowadzania do obrotu środków wapnujących są regulowane zarówno przez przepisy wspólnotowe, jak i krajowe. W Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiającym przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2069/2009 i (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającym rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 (Dz.Urz. UE L 170 z 25.6.2019 r., str. 1; z późn. zm.) środek wapnujący został sklasyfikowany jako jedna z kategorii funkcji produktów – PFC 2 i zdefiniowany jako produkt nawozowy UE zawierający tlenki, wodorotlenki, węglany lub krzemiany wapnia lub magnezu, którego funkcja polega na korygowaniu kwasowości gleby. W prawodawstwie krajowym obowiązuje pojęcie wapna nawozowego, które zgodnie z Ustawą z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2024 r. poz. 105) zostało zaliczone do nawozów mineralnych. Rozporządzenie 2019/1009 precyzuje wymagania jakościowe dla środków wapnujących oraz określa rodzaje i wartości zanieczyszczeń w tych produktach. Zgodnie z ustawą o nawozach i nawożeniu do obrotu bez stosownych pozwoleń można wprowadzać wapno nawozowe odpowiadające typom wapna nawozowego wymienionym w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. w sprawie sposobu pakowania nawozów mineralnych, umieszczania informacji o składnikach nawozowych na tych opakowaniach, sposobu badania nawozów mineralnych oraz typów wapna nawozowego (Dz.U. z 2010 r. nr 183 poz. 1229), w których nie są przekroczone normy zawartości metali ciężkich określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2024 r. poz. 105).

Niektóre środki o właściwościach regulujących odczyn gleby nie spełniają wymogów określonych dla poszczególnych typów wapna nawozowego bądź zawierają różnego rodzaju dodatki, co nakłada na producentów konieczność wprowadzenia ich do obrotu decyzją ministra właściwego do spraw rolnictwa. Produkty takie podlegają pełnej procedurze rejestracyjnej obejmującej wykonanie badań fizykochemicznych oraz uzyskanie opinii upoważnionych jednostek, zgodnie z przepisami o nawozach i nawożeniu.

Niniejszy poradnik dedykowany jest podmiotom wprowadzającym środki wapnujące do obrotu w Polsce na podstawie prawa krajowego. Omówiono w nim procedurę wprowadzania do obrotu wapna nawozowego spełniającego wymagania rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r., jak również środków wapnujących, które ze względu na parametry jakościowe lub technologię produkcji nie spełniają ww. wymagań. Poradnik zawiera również odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące klasyfikacji oraz ścieżki rejestracyjnej środków wapnujących zgodnie z ustawą o nawozach i nawożeniu.

*Kierownik zadania 1.2. dotacji celowej
Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi*

dr hab. Agnieszka Rutkowska

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWA PRAWNA.....	5
II. TYPY WAPNA NAWOZOWEGO ORAZ WYMAGANIA JAKOŚCIOWE.....	6
II.1. Wapno nawozowe niezawierające magnezu.....	6
II.2. Wapno nawozowe zawierające magnez.....	8
III. ODPADY O WŁAŚCIWOŚCIACH ODKWASZAJĄCYCH	10
IV. WPROWADZANIE DO OBROTU ŚRODKÓW WAPNUJĄCYCH	11
IV.1. Wapno nawozowe spełniające wymagania ministra gospodarki.....	11
IV.2. Wapno nawozowe niespełniające wymagań ministra gospodarki	11
IV.3. Procedura opiniowania środków wapnujących wprowadzanych do obrotu na podstawie decyzji ministra rolnictwa i rozwoju wsi	12
IV.4. Pozwolenie ministra rolnictwa i rozwoju wsi na wprowadzenie do obrotu	14
V. DANE TELEADRESOWE I PRZYDATNE LINKI	16
VI. NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA	18

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2024 r. poz. 105).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. w sprawie sposobu pakowania nawozów mineralnych, umieszczania informacji o składnikach nawozowych na tych opakowaniach, sposobu badania nawozów mineralnych oraz typów wapna nawozowego (Dz.U. z 2010 r. nr 183 poz. 1229).
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie procesu odzysku R10 (Dz.U. z 2015 r. poz. 132).
5. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 2069/2009 i (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 (Dz.Urz. UE L 170 z 25.6.2019 r., str. 1; z późn. zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2020 r. poz. 10).
7. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2024 r. poz. 1261).

II. TYPY WAPNA NAWOZOWEGO ORAZ WYMAGANIA JAKOŚCIOWE

W Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. w sprawie sposobu pakowania nawozów mineralnych, umieszczania informacji o składnikach nawozowych na tych opakowaniach, sposobu badania nawozów mineralnych oraz typów wapna nawozowego środki wapnujące zostały podzielone na dwie grupy:

- niezawierające magnezu (3 typy, 13 odmian);
- zawierające magnez (2 typy, 7 odmian).

Zgodnie z tym podziałem określone zostały szczegółowe wymagania jakościowe dla poszczególnych typów wapna nawozowego, sprecyzowane w załączniku nr 6 do ww. rozporządzenia ([Tabela 1](#) i [Tabela 2](#)).

II.I. Wapno nawozowe niezawierające magnezu

Tabela 1

Typy wapna nawozowego niezawierającego magnezu
(wg rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r.)

Typ	Odmiana	Składniki podstawowe i sposób otrzymywania	Minimalna zawartość składników pokarmowych CaO (%)	Inne wymagania
Z przerobu skał wapiennych	01	tlenek wapnia; przerób skał wapiennych	80	odsiew na sicie o wymiarze boku oczek kwadratowych 2 mm, %, najwyżej 25
	02		70	
	03		60	
	04	tlenek wapnia i węglan wapnia lub węglan wapniowy; przerób skał wapiennych	50	odsiew na sicie o wymiarze boku oczek kwadratowych: 2 mm, %, najwyżej 10; przesiew przez sito o wymiarze boku oczek kwadratowych: 0,5 mm, %, co najmniej 50
	05	węglan wapnia; przerób skał wapiennych	40	

Typ	Odmiana	Składniki podstawowe i sposób otrzymywania	Minimalna zawartość składników pokarmowych CaO (%)	Inne wymagania
Z produkcji ubocznej	06	tlenek wapnia, węglan wapnia, krzemiany wapnia; wapno posodowe suche, wapno defekacyjne, wapno pokarbidowe	35	zawartość wody, %, najwyżej 10; zawartość chlorków, %, najwyżej 2,5 ¹⁾
	07	węglan wapnia; wapno pocelulozowe, wapno posiarkowe, wapno dekarbonizacyjne, wapno defekacyjne, wapno pokarbidowe wilgotne, wapno posodowe podsuszone, wapno pogaszalnicze podsuszone	30	zawartość wody, %, najwyżej 30; zawartość chlorków, %, najwyżej 3,5 ²⁾ lub 3 ³⁾ ; zawartość siarczków, %, najwyżej 1,5 ⁴⁾
	08	węglan wapnia; wapno defekacyjne, wapno posodowe odsączone, wapno pocelulozowe wilgotne, wapno poneutralizacyjne	25	zawartość wody, %, najwyżej 40; zawartość chlorków, %, najwyżej 3 ³⁾ lub 3,5 ²⁾
	09	węglan wapnia; wapno defekacyjne mokre, wapno posodowe mokre	20	zawartość wody, %, najwyżej 50; zawartość chlorków, %, najwyżej 3 ³⁾
Pochodzenia naturalnego – kopalina	06a	węglan wapnia, wapno kredowe suche	35	zawartość wody, %, najwyżej 10
	07a	węglan wapnia, wapno kredowe podsuszone	30	zawartość wody, %, najwyżej 30
	08a	węglan wapnia, kreda odsączona	25	zawartość wody, %, najwyżej 40
	09a	węglan wapnia, wapno kredowe mokre	20	zawartość wody, %, najwyżej 50

¹⁾tylko dla wapna posodowego suchego

²⁾tylko dla wapna pocelulozowego

³⁾tylko dla wapna posodowego podsuszonego, wapna posodowego odsączonego i wapna posodowego mokrego

⁴⁾tylko dla wapna pocelulozowego i posiarkowego

II.2. Wapno nawozowe zawierające magnez

Tabela 2

Typy wapna nawozowego zawierającego magnez
(wg rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r.)

Typ	Odmiana	Składniki podstawowe i sposób otrzymywania	Minimalna zawartość składników pokarmowych		Inne wymagania
			CaO +MgO (%)	w tym MgO (%)	
Tlenkowe	01	tlenek wapnia i tlenek magnezu oraz węglan wapnia i węglan magnezu;	75	25	odsiew na sicie o wymiarze boku oczek kwadratowych: 2 mm, %, najwyżej 25
	02	prażenie, mielenie, odsiewanie skał wapniowo-magnezowych	60	20	
Węglanowe	03	węglan wapnia i węglan magnezu lub węglan wapnia, węglan magnezu, tlenek wapnia i tlenek magnezu; mielenie, odsiewanie skał wapniowo-magnezowych lub mieszanie skał wapniowo-magnezowych z prażonymi skałami wapniowo-magnezowymi	50	15	zawartość wody, %, najwyżej 10; odsiew na sicie o wymiarze boku oczek kwadratowych 2 mm, %, najwyżej 10; przesiew przez sito o wymiarze boku oczek kwadratowych 0,5 mm, %, co najmniej 50
	04	węglan wapnia i węglan magnezu lub węglan wapnia, węglan magnezu i tlenek wapnia; mielenie, odsiewanie, mieszanie skał wapniowo-magnezowych ze skałami wapniowymi lub tlenkiem wapnia	50	8	zawartość wody, %, najwyżej 10; odsiew na sicie o wymiarze boku oczek kwadratowych 2 mm, %, najwyżej 10; przesiew przez sito o wymiarze boku oczek kwadratowych 0,5 mm, %, co najmniej 50
	05	węglan wapnia i węglan magnezu; mielenie, odsiewanie skał wapniowo-magnezowych	45	15	zawartość wody, %, najwyżej 10; odsiew na sicie o wymiarze boku oczek kwadratowych 2 mm, %, najwyżej 10; przesiew przez sito o wymiarze boku oczek kwadratowych 0,5 mm, %, co najmniej 50

Typ	Odmiana	Składniki podstawowe i sposób otrzymywania	Minimalna zawartość składników pokarmowych		Inne wymagania
			CaO +MgO (%)	w tym MgO (%)	
Węglanowe	06	węglan wapnia i węglan magnezu lub węglan wapnia, węglan magnezu i tlenek wapnia; mielenie, odsiewanie, mieszanie skał wapniowo-magnezowych ze skałami wapniowymi lub tlenkiem wapnia	45	8	zawartość wody, %, najwyżej 10; odsiew na sicie o wymiarze boku oczek kwadratowych 2 mm, %, najwyżej 10; przesiew przez sito o wymiarze boku oczek kwadratowych 0,5 mm, %, co najmniej 50
	07	węglan wapnia i węglan magnezu lub węglan wapnia, węglan magnezu i tlenek wapnia; mielenie, odsiewanie, mieszanie skał wapniowo-magnezowych ze skałami wapniowymi lub tlenkiem wapnia	40	8	zawartość wody, %, najwyżej 10; odsiew na sicie o wymiarze boku oczek kwadratowych 2 mm, %, najwyżej 10; przesiew przez sito o wymiarze boku oczek kwadratowych 0,5 mm, %, co najmniej 50

UWAGA!

Środki wapnujące, odpowiadające typom wapna nawozowego niezawierającego magnezu i zawierającego magnez, muszą spełniać wymagania w zakresie dopuszczalnej zawartości metali ciężkich (kadmu i ołowiu) określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 1261), wyszczególnione w **Tabeli 3**.

Tabela 3

Wymagania w zakresie dopuszczalnej zawartości zanieczyszczeń w wapnie nawozowym (wg rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r.)

Wapno nawozowe niezawierające magnezu	Wapno nawozowe zawierające magnez
na kilogram tlenku wapnia (CaO)	na kilogram sumy tlenku wapnia i tlenku magnezu (CaO+MgO)
kadmi (Cd) – 8 mg	kadmi (Cd) – 15 mg
ołowiu (Pb) – 200 mg	ołowiu (Pb) – 600 mg

III. ODPADY O WŁAŚCIWOŚCIACH ODKWASZAJĄCYCH

W Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie procesu odzysku R10 (Dz.U. z 2015 r. poz. 132) wskazano odpady zawierające wapń, które mogą być wykorzystane do celów rolniczych (**Tabela 4**). Odpady te można stosować do poprawy właściwości gleby w procesie odzysku, metodą rozprowadzania na powierzchni ziemi, pod warunkiem, że spełnione zostaną określone warunki, tj.:

- zarówno odpad, jak i gleba, na której będzie zastosowany, muszą być przebadane pod kątem zawartości metali ciężkich; **badania takie należy wykonać w akredytowanym laboratorium;**
- dawka powinna zostać określona w taki sposób, aby zastosowanie odpadu miało korzystny wpływ na poprawę właściwości gleby, ale równocześnie nie przyczyniło się do jej zanieczyszczenia metalami ciężkimi;
- odpad musi spełniać wymagania dotyczące dopuszczalnych zawartości zanieczyszczeń określone odpowiednio dla wapna nawozowego niezawierającego magnezu i zawierającego magnez w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 9 sierpnia 2024 r.;
- odpady mogą być stosowane wyłącznie do wapnowania gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych (o pH_{KCl} poniżej 5,5);
- w przypadku odpadów o kodzie ex 06 02 99 i ex 19 02 99 zawartość chlorków nie może być większa niż 3,5.

Tabela 4

Rodzaje odpadów zawierających wapń
(wg Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie procesu odzysku R10 z dnia 20 stycznia 2015 r.)

Kod odpadu	Rodzaj odpadu
02 04 02	nienormatywny węglan wapnia oraz kreda cukrownicza (wapno defekacyjne)
03 03 09	odpady szlamu wapiennego (pokaustyzacyjnego)
ex 06 01 99	odpad z produkcji siarczanu magnezu nawozowego
ex 06 02 99	odpady węglanu wapnia i odpady z gaszenia wapna palonego
ex 06 03 99	odpady z fizykochemicznej obróbki kamienia wapiennego z przesiewu i przemiału kamienia wapiennego
06 09 04	poreakcyjne odpady związków wapnia inne niż wymienione w 06 09 03 i 06 09 80
ex 06 09 99	odpad z produkcji roztworu ortofosforanów z ekstrakcyjnego kwasu fosforowego
ex 06 10 99	odpady z produkcji soli azotanowych: saletra wapniowa i magnezowa
07 01 80	wapno pokarbidowe niezawierające substancji niebezpiecznych (inne niż wymienione w 07 01 08)
10 13 04	odpady z produkcji wapna palonego i hydratyzowanego
ex 19 02 99	odpady zawierające węglan wapnia pochodzące z czyszczenia solanki
19 09 03	osady z dekarbonizacji wody

IV. WPROWADZANIE DO OBROTU ŚRODKÓW WAPNUJĄCYCH

IV.1. Wapno nawozowe spełniające wymagania ministra gospodarki

Środki wapnujące, które spełniają wymagania dla typu i odmiany wapna nawozowego zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. w sprawie sposobu pakowania nawozów mineralnych, umieszczania informacji o składnikach nawozowych na tych opakowaniach, sposobu badania nawozów mineralnych oraz typów wapna nawozowego i w których nie są przekroczone dopuszczalne stężenia kadmu i ołowiu określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu mogą być wprowadzane do obrotu bez specjalnych zezwoleń.

Do obrotu bez dodatkowych pozwoleń można wprowadzać także granulowane formy wapna nawozowego. Należy zaznaczyć, że produkt poddany granulacji **musi spełniać kryteria określone dla odmiany wapna, z której został wytworzony. Dlatego w celu potwierdzenia uziarnienia produktu konieczne jest określenie udziału poszczególnych frakcji wapna analizą sitową na mokro.**

IV.2. Wapno nawozowe niespełniające wymagań ministra gospodarki

Środki wapnujące, które nie spełniają wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. mogą być wprowadzane do obrotu jako **nawozy lub środki poprawiające właściwości gleby**, które stosuje się w celu regulacji odczynu gleby. W przypadku takich środków wymagana jest jednak procedura rejestracyjna, na podstawie której minister właściwy do spraw rolnictwa wydaje decyzję zezwalającą na wprowadzenie produktu do obrotu. Procedura ta obejmuje, poza badaniami fizykochemicznymi, uzyskanie pozytywnych opinii jednostek wskazanych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu. Zaleca się, aby zakres badań laboratoryjnych został skonsultowany z Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym, który jest jednostką kompetentną zarówno w zakresie wykonywania badań fizykochemicznych, jak również opiniowania nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, przeznaczonych do stosowania w uprawach polowych lub do rekultywacji gleb.

UWAGA!

Środki wapnujące wprowadzane do obrotu jako nawozy lub środki poprawiające właściwości gleby muszą posiadać właściwości regulujące odczyn gleby. Powinny zatem charakteryzować się odpowiednią zawartością wapnia i być stosowane w dawkach zapewniających poprawę właściwości fizykochemicznych gleby. Środki wapnujące należy odróżnić od nawozów mineralnych zawierających wapń, których działanie polega na dostarczaniu roślinom wapnia odgrywającego ważną rolę w przebiegu procesów fizjologicznych roślin uprawnych.

IV.3. Procedura opiniowania środków wapnujących wprowadzanych do obrotu na podstawie decyzji ministra rolnictwa i rozwoju wsi

Procedura opiniowania środków wapnujących wprowadzanych do obrotu jako nawozy lub środki poprawiające właściwości gleby obejmuje cztery etapy:

1. Wykonanie badań fizycznych, fizykochemicznych, chemicznych w uprawnionych do tego laboratoriach **na próbie produktu pobranej przez próbkobiorcę** z okręgowej stacji chemiczno-rolniczej lub z jednostek akredytowanych w tym zakresie.

Badania fizyczne, fizykochemiczne i chemiczne mają na celu potwierdzenie deklarowanej przez producenta zawartości składników pokarmowych, parametrów fizycznych, fizykochemicznych i chemicznych oraz określenie, czy dany preparat spełnia minimalne wymagania jakościowe i w zakresie występowania dopuszczalnych rodzajów zanieczyszczeń oraz ich wartości.

- **W przypadku środków wapnujących wprowadzanych do obrotu jako nawóz mineralny** (tj. nawóz mineralny – wapno nawozowe) do przeprowadzania ww. badań uprawnione są wymienionej niżej jednostki:
 - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (Puławy);
 - Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Nowych Syntez Chemicznych (Puławy);
 - Jednostki akredytowane w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.
- **W przypadku środków wapnujących wprowadzanych do obrotu jako środki poprawiające właściwości gleby** (pochodzenia mineralnego) do przeprowadzenia ww. badań uprawnione są następujące jednostki:
 - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (Puławy);
 - Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Nowych Syntez Chemicznych (Puławy);
 - Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy (Skierniewice);
 - Jednostki akredytowane w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Środki wapnujące, które wprowadzane są do obrotu jako nawozy (tj. nawóz mineralny – wapno nawozowe) muszą spełniać wymagania w zakresie dopuszczalnych zawartości zanieczyszczeń wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu, zgodnie z **Tabelą 3**.

Środki wapnujące wprowadzane do obrotu jako środki poprawiające właściwości gleby muszą natomiast spełniać wymagania w zakresie dopuszczalnych zawartości zanieczyszczeń wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu, zgodnie z **Tabelą 5**.

UWAGA!

W przypadku środków wapnujących wprowadzanych do obrotu jako nawozy mineralne konieczne jest oznaczenie zawartości wapnia rozpuszczalnego w wodzie jako jednego z deklarowanych parametrów jakościowych.

Wymagania w zakresie dopuszczalnej zawartości zanieczyszczeń w środkach wspomagających uprawę roślin pochodzenia mineralnego
(wg rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r.)

Nawozy i środki wspomagające uprawę roślin pochodzenia mineralnego	
mg/kg produktu	
Arsen (As)	50
Kadm (Cd)	50
Ołów (Pb)	140
Rtęć (Hg)	2

2. Uzyskanie **opinii o spełnianiu przez nawóz lub środek poprawiający właściwości gleby wymagań jakościowych** (w zakresie deklarowanych parametrów jakościowych) oraz wymagań dotyczących dopuszczalnych rodzajów zanieczyszczeń i ich wartości.

Opinia opracowywana jest na podstawie sprawozdania z wyników badań fizycznych/fizykochemicznych/chemicznych, deklaracji producenta (innego podmiotu) oraz na podstawie instrukcji stosowania i przechowywania. Niezależnie od zakresu stosowania nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby (np. rośliny uprawy polowej, rośliny ogrodnicze, użytki zielone), opracowywana jest **jedna opinia** o spełnieniu wymagań jakościowych i wymagań dotyczących dopuszczalnych rodzajów zanieczyszczeń i ich wartości.

UWAGA!

W przypadku, kiedy środek wapnujący zawiera w składzie substancje nieznane lub niestosowane dotychczas w rolnictwie, w celu potwierdzenia korzystnego oddziaływania środka na właściwości gleby konieczne jest przeprowadzenie badań rolniczych. Badania przeprowadza się na próbie produktu pobranej przez próbkobiorcę z okręgowej stacji chemiczno-rolniczej lub z jednostek akredytowanych w tym zakresie. Do przeprowadzania badań rolniczych uprawnione są jednostki wskazane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 czerwca 2024 r.

- Do opracowania opinii dla **nawozu mineralnego** (nawóz mineralny – wapno nawozowe) uprawniony jest Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.
- Do opracowania opinii dla **środka poprawiającego właściwości gleby** (pochodzenia mineralnego) uprawniony jest Instytut Nowych Syntezy Chemicznych.

3. Uzyskanie opinii o przydatności nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby do rekultywacji gleb lub do stosowania w określonych uprawach (tj. w uprawach roślin polowych, roślin warzywnych, w uprawach sadowniczych, roślin ozdobnych i na trawnikach, w uprawach leśnych, na użytkach zielonych).

Opinia zawiera informacje zawarte w opinii o spełnieniu wymagań jakościowych w zakresie deklarowanych parametrów jakościowych, a ponadto m.in. ocenę nawozu lub środka stwierdzającą ich przydatność do zastosowania zgodnie z przeznaczeniem oraz informację o braku konieczności poddania nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby badaniom rolniczym.

Opinia o przydatności nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby do stosowania w rolnictwie opracowywana jest przez uprawnioną jednostkę, oddzielnie dla każdej grupy upraw, tj. przez:

- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w zakresie przydatności ww. produktów do stosowania w uprawach polowych lub do rekultywacji gleb;
- Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy w zakresie przydatności ww. produktów do stosowania w uprawie roślin warzywnych, roślin sadowniczych, roślin ozdobnych i na trawnikach;
- Instytut Badawczy Leśnictwa w zakresie przydatności ww. produktów nawozowych do rekultywacji gleb lub do stosowania na glebach leśnych;
- Instytut Technologiczno-Przyrodniczy – Państwowy Instytut Badawczy w zakresie przydatności ww. produktów do rekultywacji gleb lub do stosowania na użytkach zielonych.

4. W przypadku nawozów i środków poprawiających właściwości gleby wytworzonych z surowców będących odpadami bądź w których składzie chemicznym występuje substancja dotychczas nieznaną lub niestosowaną w rolnictwie lub stanowiącą zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska konieczne jest uzyskanie dodatkowych opinii wydanych przez:

- Instytut Medycyny Wsi w zakresie oddziaływania nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby na zdrowie ludzi;
- Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w zakresie oddziaływania nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby na zdrowie zwierząt;
- Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy w zakresie oddziaływania nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby na środowisko.

IV.4. Pozwolenie ministra rolnictwa i rozwoju wsi na wprowadzenie do obrotu

Wniosek o wydanie pozwolenia ministra rolnictwa i rozwoju wsi na wprowadzenie do obrotu nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby należy składać za pomocą generatora wniosków dostępnego na stronie <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/zloz-wniosek-o-pozwolenie-na-wprowadzenie-do-obrotu-nawozu-albo-srodka-wspomagajacego-uprawe-roslin>. Wygenerowany wniosek powinien zostać opatrzony podpisem elektronicznym wnioskodawcy lub osoby upoważnionej do reprezentowania wnioskodawcy. Złożenie wniosku przez generator wymaga dostarczenia potwierdzenia przez ePUAP.

Wniosek o wydanie pozwolenia na wprowadzenie do obrotu nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby (dla nawozu lub środka wyprodukowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) składa:

- producent nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby (dla nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby wyprodukowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej),
- importer (dla nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby przywiezionego z terytorium kraju trzeciego),

- inny podmiot wprowadzający nawóz na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (dla nawozu lub środka poprawiającego właściwości gleby wyprodukowanego lub wprowadzonego do obrotu na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej).

Wniosek zawiera:

- imię i nazwisko albo nazwę wnioskodawcy,
- oznaczenie siedziby i adresu albo miejsca zamieszkania i adresu wnioskodawcy,
- numer identyfikacji podatkowej (NIP),
- numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, o ile taki posiada,
- nazwę i rodzaj nawozu albo środka poprawiającego właściwości gleby (organiczny, mineralny, organiczno-mineralny).

Załączniki do wniosku:

- sprawozdania z badań (fizycznych, fizykochemicznych, chemicznych, biologicznych, rolniczych) nawozu albo środka poprawiającego właściwości gleby wykonane przez jednostki upoważnione lub akredytowane,
- stosowne opinie wydane przez jednostki upoważnione,
- deklaracja producenta (importera, innego podmiotu),
- projekt instrukcji stosowania i przechowywania nawozu albo środka poprawiającego właściwości gleby,
- kopia umowy prowadzenia działalności w formie spółki cywilnej, jeżeli wniosek składa spółka cywilna,
- potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w kwocie 705 zł (stawki określone w części III pozycja 28 załącznika do Ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2142, z późn. zm.).

V. DANE TELEADRESOWE I PRZYDATNE LINKI

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy

ul. Czartoryskich 8, 24-100 Puławy, tel. (81) 4786 700

- Zakład Nawożenia i Zarządzania Składnikami Pokarmowymi, tel. (81) 4786 830
 - *opiniowanie nawozów i środków wspomagających uprawę roślin przeznaczonych do stosowania w uprawach polowych,*
 - *wykonywanie oznaczeń zawartości kwasów humusowych w nawozach i środkach wspomagających uprawę roślin;*
- Zakład Mikrobiologii, tel. (81) 4786 951
 - *wykonywanie oznaczeń ogólnej liczebności mikroorganizmów w nawozach i środkach wspomagających uprawę roślin;*
- Główne Laboratorium Analiz Chemicznych, tel.: (81) 4786 850, (81) 4786 851
 - *badanie właściwości fizycznych, wykonywanie badań chemicznych, biologicznych i biochemicznych oraz badań mikrobiologicznych nawozów i środków wspomagających uprawę roślin;*
- wyszukiwarka produktów nawozowych
www.nawozy.iung.pl

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Nowych Syntez Chemicznych

Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 13a, tel. (81) 473 14 00

- Dział Certyfikacji, tel.: (81) 473 14 17, (81) 473 14 87
<https://ins.lukasiewicz.gov.pl/index.php/pl/jednostka-certyfikujaca-wyroby>
 - *ocena zgodności jakości nawozów mineralnych i środków wspomagających uprawę roślin pochodzenia mineralnego z krajowym prawem nawozowym, wydawanie opinii o spełnieniu wymagań jakościowych i zawartości zanieczyszczeń;*
- Laboratorium Analityczne, tel. (81) 473 14 38
 - *wykonywanie badań chemicznych i fizykochemicznych mineralnych nawozów i środków wspomagających uprawę roślin.*

Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy

ul. Konstytucji 3 Maja 1/3, 96-100 Skierniewice, tel. (46) 833 43 34

- Zakład Uprawy i Nawożenia Roślin Ogrodniczych, tel.: (46) 834 55 47, (46) 834 52 33
 - *opiniowanie nawozów i środków wspomagających uprawę roślin przeznaczonych do stosowania w uprawach ogrodniczych, wykonywanie badań w zakresie właściwości fizycznych podłoży do upraw;*
- Laboratorium Badania Jakości Produktów Ogrodniczych, tel.: (46) 834 53 55, (46) 834 53 95
 - *badania zawartości metali ciężkich oraz składników pokarmowych w środkach wspomagających uprawę roślin.*

Instytut Technologiczno-Przyrodniczy – Państwowy Instytut Badawczy

Aleja Hrabaska 3, 05-090 Raszyn, tel.: 694 620 713, 692 387 422,

e-mail: opinie-nawozowe@itp.edu.pl

- *opiniowanie nawozów, środków poprawiających właściwości gleby i stymulatorów wzrostu, stosowanych na użytkach zielonych.*

Instytut Badawczy Leśnictwa

Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn, tel. (22) 715 03 00

- *opiniowanie nawozów i środków wspomagających uprawę roślin przeznaczonych do stosowania w uprawach leśnych.*

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy

ul. Słowicza 32, 02-170 Warszawa, tel. (22) 37 50 525

- Zakład Chemii Środowiska i Oceny Ryzyka, tel.: (22) 37 50 503, 604 555 900
 - *opiniowanie w zakresie oddziaływania na środowisko nawozów organicznych i organiczno-mineralnych oraz środków wspomagających uprawę roślin wytworzonych z surowców będących odpadami lub ubocznymi produktami zwierzęcymi lub z produktów uzyskanych z odpadów lub ubocznych produktów zwierzęcych albo zawierających w swoim składzie odpady lub uboczne produkty zwierzęce lub produkty uzyskane z odpadów lub ubocznych produktów zwierzęcych, a także nawozu lub środka wspomagającego uprawę roślin, w których składzie chemicznym występuje substancja dotychczas nieznana lub niestosowana w rolnictwie.*

Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza

Stanisława Żółkiewskiego 17, 05-075 Warszawa, tel. (22) 290 42 05

VI. NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA

Pytanie: **Które środki wapnujące można wprowadzać do obrotu bez pozwolenia ministra rolnictwa i rozwoju wsi?**

Odpowiedź: Bez pozwolenia można wprowadzać na rynek krajowy wapno nawozowe odpowiadające typom wapna nawozowego wymienionym w załączniku nr 6 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. w sprawie sposobu pakowania nawozów mineralnych, umieszczania informacji o składnikach nawozowych na tych opakowaniach, sposobu badania nawozów mineralnych oraz typów wapna nawozowego spełniające określone w tym załączniku wymagania, oraz spełniające wymagania dot. dopuszczalnej zawartości metali ciężkich dla wapna nawozowego określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu.

Pytanie: **Czy wapno nawozowe granulowane można wprowadzać do obrotu bez pozwolenia ministra rolnictwa i rozwoju wsi?**

Odpowiedź: Tak, pod warunkiem, że wapno spełnia kryteria dla typów wapna nawozowego wymienione w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. oraz kryteria w odniesieniu do zawartości zanieczyszczeń wskazanych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu. W przypadku wapna w postaci granulowanej konieczne jest wykonanie badania uziarnienia, które ma na celu potwierdzenie spełnienia wymagań dla deklarowanej odmiany wapna nawozowego. Badanie przeprowadza się metodą analizy sitowej na mokro.

Pytanie: **Czy można wprowadzić do obrotu wapno nawozowe z dodatkiem mikroorganizmów?**

Odpowiedź: Tak, taki produkt można wprowadzić do obrotu jako nawóz mineralny (nawóz mineralny – wapno nawozowe) lub jako mineralny środek poprawiający właściwości gleby, zgodnie z obowiązującą w Polsce procedurą rejestracyjną. W przypadku nawozu mineralnego opinię o spełnieniu wymagań jakościowych i wymagań dotyczących dopuszczalnych rodzajów zanieczyszczeń i ich wartości opracowuje IUNG-PIB, a opinie o przydatności do stosowania w określonych uprawach – upoważnione do tego jednostki wskazane w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu. W przypadku środka poprawiającego właściwości gleby opinię o spełnieniu wymagań jakościowych i wymagań dotyczących dopuszczalnych rodzajów zanieczyszczeń i ich wartości opracowuje SBŁ-INSCh, a opinie o przydatności w konkretnych uprawach, zależnie od przeznaczenia – upoważnione do tego jednostki.

Obecność komponentu mikrobiologicznego w produkcie należy potwierdzić stosowanymi badaniami wykonanymi w laboratorium akredytowanym w tym zakresie lub w jednostkach uprawnionych do wykonywania badań biologicznych, wskazanych w ww. rozporządzeniu.

Pytanie: **Czy można wprowadzić do obrotu wapno nawozowe z dodatkiem kwasów humusowych?**

Odpowiedź: Tak, produkt taki można wprowadzić do obrotu jako nawóz mineralny (nawóz mineralny – wapno nawozowe) lub jako organiczno-mineralny środek poprawiający właściwości gleby. W obu przypadkach opinię o spełnieniu wymagań jakościowych i wy-

magań dotyczących dopuszczalnych rodzajów zanieczyszczeń i ich wartości opracowuje IUNG-PIB, a opinie o przydatności w konkretnych uprawach – upoważnione do tego jednostki, zależnie od przeznaczenia produktu. Dla potwierdzenia obecności związków humusowych w produkcie należy oznaczyć zawartość węgla organicznego.

Pytanie: **Jak sklasyfikować wapno z dodatkiem makro- lub mikroelementów?**

Odpowiedź: Wapno z dodatkiem składników pokarmowych klasyfikowane jest jako nawóz mineralny (nawóz mineralny – wapno nawozowe) na zasadach jak w przypadku wapna zawierającego dodatki organiczne (mikroorganizmy, kwasy humusowe).

Pytanie: **Czy do obrotu w Polsce można wprowadzić środek wapnujący zarówno na podstawie rozporządzenia 2019/1009, jak i prawa krajowego?**

Odpowiedź: Tak, ten sam produkt można wprowadzić do obrotu w Polsce zarówno na podstawie rozporządzenia 2019/1009, jak i rozporządzenia ministra gospodarki z dnia 8 września 2010 r. czy ustawy o nawozach i nawożeniu, o ile spełnione zostaną wymagania w stosunku do tego produktu określone w stosownych aktach prawnych.